

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Γράφει ο Ιωάννης Ασλανίδης.

1. Η επικρατούσα κατάσταση στη Μακεδονία.

Η Πλειοψηφία των Ελλήνων πιστεύουμε ότι, η Ελλάδα και μάλιστα με υπογραφή Πρωθυπουργού της, προέβει στο απαράδεκτο εθνικό ατόπημα εις βάρος της πατρίδος μας, με το ν' αναγνωρίσουμε στους Σκοπιανούς, την παρεφθαρμένη Βουλγαρική γλώσσα που μιλάνε, ως **“Μακεδονική”**. Για τον λόγο αυτόν έκρινα σκόπιμο στο παρόν κείμενο, ν' αναφερθώ ιστορικά, έστω στοιχειωδώς, για την λεγομένη **“Μακεδονική γλώσσα”**.

Όπως μας γνωρίζουν οι N. G.L. HAMMOND και G.T. CRIFFITH στο τρίτομο έργο τους «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ» (ΤΟΜΟΣ Β΄, σελ. 52-67), στην περιοχή της Μακεδονικής Γης, από αρχαιοτάτων χρόνων, κατοικούσαν διάφορα περιφερειακά φύλλα.

Για να προσεγγίσουμε το θέμα της Μακεδονικής γλώσσας, πρέπει βασικά, να μελετήσουμε, έστω σε γενικές εκτιμήσεις, ποιοι ήσαν οι Μακεδόνες και γενικότερα ποίοι κατοικούσαν την Μακεδονική γη του Φιλίππου Β΄ μαζί με τα γλωσσικά αποσπάσματα, που έχουμε σήμερα από ιστορικούς της εποχής εκείνης. Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να παρουσιάσουμε τεκμηριωμένα Ιστορικά στοιχεία, έστω γι' αυτά που αναφέρουμε, **για το μεγάλο αυτό ερώτημα, ποία ήταν η “Μακεδονική Γλώσσα”**.

Γνωρίζουμε ότι, οι Πελαγόνες, οι Λυγκηστές, οι Ορέστες, οι Ελιμιώτες και οι Εορδοί, οι Πεππαιβοί συγγένευαν με τους Μολοσσούς της Ηπείρου και συμπεράναμε απ' αυτό ότι μιλούσαν κάποια μορφή της δυτικής Ελληνικής. Από την άλλη πλευρά οι Μακεδόνες ήσαν αυτοί που

κατέκτησαν εκτεταμένες περιοχές και επέβαλαν την δική τους γλωσσική διάλεκτο.

Τα Ονόματα των Οίκων των συγγενών στην περιοχή που ονομάζουμε Μακεδονία ήσαν ασφαλώς Ελληνικά, προέρχονταν από το Άργος και ο οίκος των Λυγκηστών από την Κόρινθο.

Οι Εορδοί οι οποίοι εκδιώχθηκαν από την παλαιά τους περιοχή και εγκαταστάθηκαν στην Φίσκα μιλούσαν μια δική τους προ-Ελληνική γλώσσα (Θουκ. 2.99.5).

Οι Μάγνητες που μιλούσαν ελληνικά, κατείχαν το παραθαλάσσιο τμήμα της Πιερίας στην περίοδο της Χαλκοκρατίας. Όταν μετανάστευσαν στην Θεσσαλία (τομ. Α! HAMMONT CRIFFITH «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ»), τους βρίσκουμε εκεί να μιλούν την Αιολική Ελληνική.

Στην Βόρειο-Δυτική πλευρά του όρους Όλυμπος οι Περραιβοί μιλούσαν Αχαϊκά Ελληνικά.

Οι Μακεδόνες όμως και μέσα στην πατρίδα τους (Κρούσια-Πάϊκον-Βέρμιον), γειτόνευαν σε διάφορες εποχές με λαούς που δεν μιλούσαν καθαρά μόνο αιολικά Ελληνικά, αλλά Αχαϊκά και Δωρικά Ελληνικά (Ηροδ. 7.20.2 – Στράβων 7 απόσπ. 11).

Κατά την κλασική περίοδο τα διάφορα ιδιώματα της Ελληνικής διαλέκτου άρχισαν να κερδίσουν έδαφος. Επίσης η Ελληνική γλώσσα άρχισε να εξαπλώνεται, από τις αποικίες της Χαλκιδικής στο εσωτερικό της Μακεδονίας. Μπορούμε να δούμε ακόμη την χρήση της, ανάμεσα «στους Διγλώσσους-Βαρβάρους» λόγω της στενής επαφής που είχαν με τους Έλληνες. Στην απέναντι πλευρά του Θερμαϊκού, στην ακτή της Μακεδονίας, δυτικά και νότια του Αξιού π. υπήρχαν δύο μεγάλες ελληνικές πόλεις, η Πύδνα και η Μεθώνη, η επιρροή αυτών επεκτάθηκε μέχρι τον Β. Όλυμπο και ανατολικά του Βερμίου, στα διάφορα εκεί φύλλα

Είμαστε βέβαιοι πλέον με τις τελευταίες ανασκαφές στην Μακεδονία, όπως και σ' άλλα μέρη της Ελλάδος ότι, από τις αρχές του τετάρτου αιώνα, άρχισε να κυριαρχεί, ιδίως στην Δημόσια ζωή η Ελληνική γλώσσα.

Εδώ, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε, την έννοια της γλώσσας με την έννοια «Βάρβαρος». Όπως αναφέρουν ο Θουκυδίδης και ο Αριστοτέλης, εννοούσαν «βάρβαρον» όχι αυτούς που ανήκαν σε άλλες φυλές ή μιλούσαν διαφορετική γλώσσα, αλλά επειδή οι φυλές αυτές δεν συμ-

μετείχαν στον κόσμο και στις ιδέες της Ελληνικής Πόλης-Κράτος άρα στον Ελληνικό πολιτισμό και τις οποίες εξ' ορισμού θεωρούσαν «Βαρβάρους».

Επομένως ο διαχωρισμός μεταξύ Ελλήνων και Βαρβάρων στην Μακεδονία ήταν διαχωρισμός όχι γλώσσας, αλλά πολιτισμού. Με αυτό το σκεπτικό ο Δημοσθένης αποκαλούσε τον Φίλιππο «ο Βάρβαρος στην Πέλλα» την εποχή που ο Ισοκράτης έκανε έκκληση στον Φίλιππο ως Έλληνα του οποίου «η πατρίδα είναι το Άργος» (Φιλίπ. 32: Άργος μεν γαρ σοι εστί πατρίς).

2. Ποια γλώσσα χρησιμοποιούσαν οι Μακεδόνες;

Την απάντηση πρέπει να την αναζητήσουμε βάσει των προαναφερθέντων, αλλά και από ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά στοιχεία, που καθορίζουν, την γλώσσα ενός λαού και την Ιστορική πορεία αυτής.

ΠΡΩΤΟΝ: Όταν ο Αλέξανδρος εκπαίδευε 30.000 χιλιάδες νεαρούς Πέρσες για να ενσωματωθούν στον Μακεδονικό Στρατό, κανόνισε να «μάθουν τα Ελληνικά γράμματα και να ανατραφούν σύμφωνα με τα Μακεδονικά Πολεμικά ήθη» (Πλούταρχος, Αλεξ. 473, γράμματα τε μανθάνειν Ελληνικά και Μακεδονικούς όπλους εντρέφεσθαι). Επιπλέον, όταν ο Αλέξανδρος επέστρεψε από τον Ινδία, οργάνωσε κάθε τομέα του πεζικού να συντίθεται από τέσσερις Μακεδόνες Στρατιώτες και δώδεκα Πέρσες (Αρριανού Ανάβαση, 7.23.3.4). Βασικό στοιχείο και πρακτική ανάγκη είναι σ' ένα Στρατό η γλώσσα, γι' αυτό και οι Πέρσες εδιδάσκοντο Ελληνικά. **Εξυπακούεται επομένως από τα παραπάνω ότι η γλώσσα των Μακεδόνων Στρατιωτών ήταν η Ελληνική. Το να υποθέσουμε ότι οι Πέρσες στρατιώτες διδάσκονταν Ελληνικά και οι Μακεδόνες μιλούσαν μια μη Ελληνική γλώσσα, θα ήταν παράλογο, αδιανόητο και ως υπόθεση ακόμη απαράδεκτο.**

ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Άλλη περίπτωση που καταδεικνύει ότι η γλώσσα των Μακεδόνων Στρατιωτών ήταν η Ελληνική, στην περίπτωση του Κλείτου, όταν ο Αλέξανδρο φοβούμενος απόπειρα εναντίον του μέσα στην αναστάτωση φώναξε τους φρουρούς του «στη Μακεδονική», διότι αυτή ήταν το σύνθημα για σοβαρή αναταραχή (Πλουτ. Αλεξ. 514 Μακεδονιστί καλών τους υπασπιστάς, τούτε δε ήν σύμβολον θορύβου μεγάλου). Η χρήση λοιπόν της Μακεδονικής έκαμε αυτή την διαταγή μοναδική και την χρησιμοποίησε ο Αλέξανδρος μόνο σε μια τέτοια Κρίση, επειδή όλες οι άλλες διαταγές ήταν στην κοινή ελληνική. Εάν, λοιπόν οι

Μακεδόνες του τετάρτου αιώνα μιλούσαν την Ελληνική ως δική τους γλώσσα, πρέπει να συμπεράνουμε ότι την μιλούσαν και τον πέμπτο αιώνα και πιθανόν νωρίτερα όταν, επεκτείνοντας το Βασίλειό τους, κατάκτούσαν λαούς αριστερά και δεξιά του Π. Αξιού. Έτσι! **Το νόημα της λέξης «Μακεδονιστί» γίνεται ξεκάθαρο. Η «Μακεδονική» δεν ήταν μια μη ελληνική γλώσσα, αλλά διάλεκτος της Ελληνικής γλώσσας, την οποία ο Αλέξανδρος μιλούσε μόνο για κάποιο ιδιαίτερο σκοπό.**

ΤΡΙΤΟΝ: Ο Πλούταρχος (Αντ. 27) μας λέει ότι μερικοί από τους Πτολεμαίους όχι μόνο δεν έκαναν καμία προσπάθεια να μάθουν Αιγυπτιακά, αλλά σταμάτησαν ακόμη «να μιλούν Μακεδονικά, μόνο σε μερικές ειδικές περιπτώσεις, διότι η καθιερωμένη γλώσσα ήταν η Ελληνική. Επίσης, πολλοί Αττικοί συγγραφείς έγραφαν Μακεδονικά. **Αυτό γίνεται πιστευτό, μόνο εάν η Μακεδονική ήταν διάλεκτος της Ελληνικής, αλλά όχι εάν η Μακεδονική ήταν ξεχωριστή μη Ελληνική γλώσσα.**

ΤΕΤΑΡΤΟΝ: Το Συμπέρασμα ότι, οι Μακεδόνες του τετάρτου αιώνα μιλούσαν συνηθισμένα και καθιερωμένα Ελληνικά και επίσης σε ειδικές περιπτώσεις μια Μακεδονική διάλεκτο της Ελληνικής, βεβαιώνεται και δεν μας εκπλήσσει, εάν επιστρέψουμε και εξετάσουμε την μυθολογική Ιστορία και τις παραδόσεις των Μακεδόνων. Το απόσπασμα του Ησίοδου από το έργο του «Ηοίαι» στο οποίο ο Μάγνης και ο Μακεδών είναι γιοι του Δία και της Θυίας, κόρης τους Δευκαλιώνα και επομένως εξάδελφοι των γιών του Έλληνα, του Δώρου, του Ξούθου και του Αιόλου, μπορεί και μόνο αυτό να σημαίνει ότι οι Μακεδόνες θεωρούνταν Έλληνες. Και το να είσαι Έλληνας σήμαινε να μιλάς Ελληνικά. **Άρα αφού οι Μάγνητες μιλούσαν αιολικά Ελληνικά, κατ' επέκταση και οι Μακεδόνες μιλούσαν αιολικά Ελληνικά.**

ΠΕΜΠΤΟΝ: Επίσης μπορούμε να φθάσουμε σε κάποια συμπεράσματα ακόμη και από τις διάφορες λέξεις που χρησιμοποιούσαν οι Μακεδόνες, στην προκλασική περίοδο της ύπαρξής τους.

- Ονόματα φυλών και ομάδων: Μακεδνός, Μακέται, Αργεάδες, Αερόπες κ.λπ.
- Τοπωνύμια: Μακεδονία, Μακέτα, Λεβαία, Βέρης, Αλιάκμων, Πιερία, Ελικών, Όλυμπος, Λειβήθρα κ.λπ.
- Ονόματα μηνών: Απελλαίος, Αρτεμίσιος, Δίος, Παίαμος, Δαίσιος, Λάιος, Δύστρος, Ξανδικός, Περίτιος, Υπερβερεταίος, Αυδναίος, Γορπιαίος.

- Θρησκευτικά Ονόματα: Δία, Εταιρίδια, Θαύλος, Ολύμπιοι, Ψευδάνωρ, Αραντίδες, Δάρρων, Θουρίδες. Εδώ αξίζει τον κόπο να επισημάνουμε ότι, από τα παραπάνω ονόματα, το πρώτο, δεύτερο και τέταρτο συνδέονται με τον Δία, το τρίτο με τον Άρη, το πέμπτο με τον Διόνυσο, το έκτο με τις Ερινύες, το έβδομο με ένα θεό της Θεραπείας και το τελευταίο με τις Νύμφες και τις Μούσες. **Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι λέξεις αυτές είναι στη συντριπτική πλειοψηφία τους και πιθανόν χωρίς εξαίρεση Ελληνικές της αιολικής διαλέκτου.**

3. Συμπεράσματα.

Όταν συνεκτιμήσουμε τα ελάχιστα αυτά, από τα παν πολλά, επιχειρήματα που έχουμε προσκομίσει από την αρχαιολογία, την σύγκριση με μία παρόμοια περιοχή δυτικά της Πίνδου, το πρακτικό πρόβλημα του Στρατού του Μ. Αλεξάνδρου, τις παραδόσεις και την Μυθολογία, σχετικά με την Μακεδονία και τους Μακεδόνες και την μορφή των πρώτων και συγκεκριμένων Μακεδονικών λέξεων, **καταλήγουμε στο ακλόνητο συμπέρασμα ότι οι Μακεδόνες μιλούσαν την δική τους ξεχωριστή διάλεκτο της Ελληνικής αιολικής.**

Προς το τέλος του πέμπτου αιώνα και ραγδαία κατά την διάρκεια του τετάρτου αιώνα, οι τοπικές διάλεκτοι παρήκμασαν και μια καθιερωμένη ελληνική, γνωστή αργότερα ως **Κοινή**, επεκράτησε παντού στις περισσότερες χώρες που μιλούσαν Ελληνικά. Από το γεγονός αυτό η Μακεδονία δεν απετέλεσε εξαίρεση. Έτσι! Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι:

Η Γλώσσα των Μακεδόνων ήταν μια ξεχωριστή διάλεκτος της αιολικής Ελληνικής, η οποία αντιστάθηκε στις εξωτερικές επιδράσεις και ήταν συντηρητική στην προσφορά. Παρέμεινε έτσι μέχρι τον τέταρτο π.Χ. αιώνα, όταν υποτάχθηκε πλέον, σχεδόν ολοκληρωτικά στην πλημμυρίδα της «κοινής» λεγομένης Ελληνικής (N.G.L. HAMMOND και G.T. GRIFFITH – Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΤΟΜΟΣ Β!).

**Αντιστράτηγος ε. α. Ιωάννης Μ. Ασλανίδης.
Επίτιμος Διοικητής της Σ.Σ.Ε.**